SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	23/11248
Dok.nr:	23/35094
Arkiv:	
Saksbehandler:	Johnny Kvalø
Dato:	03.11.2023

Budsjett og økonomiplan 2024 - 2027

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
013/23	Administrasjonsutvalget	21.11.2023
037/23	Driftsutvalget	23.11.2023
092/23	Formannskapet	30.11.2023
	Kommunestyret	

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1. Kommunestyret vedtar Budsjett 2024 og økonomiplan 2024 – 2027 med de mål, rammer og tiltak som fremkommer for den enkelte sektor. Økonomiplanens første år utgjør kommunens årsbudsjett for 2024.

2. Kommunestyret viderefører vedtatte handlingsregler for 2024. Kommunedirektøren utarbeider nye handlingsregler innen mai 2024 for økonomiplanperioden 2024-2027.

3. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt drift» §5-4 første og andre ledd.

4. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til «bevilgningsoversikt investering» §5-5 første og andre ledd.

5. Lånerammen for investeringer settes for 2024 til 221,624 MNOK. I tillegg tas det opp 30 MNOK i startlån hos Husbanken - til videre utlån, jfr punkt 19. Låneopptak for investeringer i varige driftsmidler for resten av økonomiplanperioden settes til 86,38 MNOK i 2025, 46,98 MNOK i 2026 og 229,18 MNOK i 2027

6. Inntekt og formueskatt settes til maksimal sats i henhold til Stortingets vedtak.

7. I medhold til lov om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) §§ 2 og 3 skal følgende utskrivningsalternativ benyttes for skatteåret 2024:

Eiendomsskattesatsen utskrives med 4 ‰ for bolig- og fritidseiendom og 7 ‰ for alle andre eiendommer i henhold til eiendomsskattelovens § 2 og 3. Bunnfradrag for godkjente bolig og fritidseiendommer settes til kr. 0.

a. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med 4 syvendedel i 2024 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt.). Skattesatsen på det særskilte

skattegrunnlaget skal være 7 ‰.

b. Eiendomsskatt skrives ut i henhold til vedtatte eiendomsskattevedtekter.

c. Eiendomsskatt forfaller til betaling med samme terminer som øvrige kommunale avgifter.

d. Etter eiendomsskatteloven § 7a skal det innvilges fritak for eiendomsskatt for så vidt gjelder private barnehager og skoler, som ikke driver på kommersielt grunnlag. Videre kan

eiendommer som eies av stiftelser eller organisasjoner, som ivaretar kommunens gavn eller tarv og som ikke driver på kommersielt grunnlag, herunder bygdehus og idrettsanlegg

som er åpne for alle, av kommunestyret innvilges fritak for eiendomsskatt.

e. For skatteåret 2024 skal det gis fritak for eiendom iht. eiendomsskatteloven § 7 bokstav a) for Kulturfabrikken Eiendom AS – gnr. 15 bnr. 31 seksjon 1, 6 og 7.

f. For 2024 gjennomføres en kontormessig oppjustering av gjeldende takster (i henhold til Eiendomsskattelovens § 8A-4).

8. Budsjett 2024 for Kulturfabrikken Sortland KF vedtas med en overføring fra kommunen på 25,46 MNOK.

9. Nye gebyr- og betalingssatser for pleie og omsorg i 2024 vedtas i henhold til følgende satser:

Prisliste omsorgstjenester Sortland kommune		**2024**	**Endring i %**
Middag, kaffe transport og aktivitetstilbud	pr dag	**219**	5 %
Kost Bokollektiv: Helpensjon	**pr mnd**	**6359**	5 %
Hjemmehjelp			
Abonnement 0 - 2 G - Statens maks-sats, p.t.	**Pr mnd**		Statens minstesats
Abonnement 2 - 3 G	**Pr mnd**	**853**	
Abonnement 3 -4 G	**Pr mnd**	**1552**	
Abonnement 4 - 5 G	**Pr mnd**	**2216**	
Abonnement over 5 G	**Pr mnd**	**2688**	
Selvkost	**pr time**	**368**	
Trygghetsalarm	**pr mnd**	**145**	
Installering av trygghetsalarm		**305**	
Korttidsopphold institusjon			Statens minstesats
Dag-nattopphold instutusjon	**pr dag/natt**		Statens minstesats
Fellesutgifter Sjøgata Bofellesskap	**pr mnd**	**158**	

10. Priser på kommunale tjenester som endres fra 01.01.24:

a. Vanngebyr reduseres med 3,4 %

b. Avløpsgebyr reduseres med 14,7 %

c. Feiegebyr økes med 16,0 %

d. Ikke regulerte betalingssatser for tekniske tjenester fremlegges i egen sak.

e. Gebyr for etablererprøve fastsettes til maksbeløp.

11. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 7,83 MNOK til Den Norske kirke v/Sortland kirkekontor inkl. kommunal tjenesteyting.

12. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 1,4 MNOK til Vesterålrådet

13. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 0,5 MNOK til RKK.

14. Kommunestyret vedtar for 2024 et tilskudd på 4 MNOK til PPD.

15. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettekniske tilpasninger og pensjonsjusteringer.

16. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fordele budsjett på ansvars- og artsnivå innenfor rammene.

17. Enkeltvedtak som fattes i løpet av 2024 som medfører budsjettmessige konsekvenser for 2024-2027 skal også inneholde et oppdatert handlingsprogram med saldering for hele økonomiplanperioden.

18. Sortland kommune vedtar økt bosetting av 200 flyktninger i 2024, det bosettes ingen enslige mindreårig under 15 år.

19. Lånerammen på startlånsmidler fra Husbanken settes til 30 MNOK for 2024.

Driftsutvalget - 037/23

DRU - behandling:

Oversendelsesforslag til Formannskapet fra Rødt, foreslått av Johnny Torgersen, Rødt
Rødts foreløpige innspill til budsjett/økonomiplan 2024- 2028:

Rødt har ikke avslutta sin egen behandling av budsjett og økonomiplan. I driftsutvalget legges derfor fram hva vi så langt har jobbet med og hvilke problemstiller vi er mest opptatt av.

Forebyggende arbeid overfor barn og unge – tiltak mot fattigdom og utenforskap

1. Forebyggende arbeid overfor barn og unge er den beste måten å bygge et framtidig godt samfunn for alle. Plan for dette arbeidet er vedtatt (2023) med en del tiltak der aktiviteter og arenaer for felles samhandling og lavterskel tilbud er viktige element. Slike forhold bygges i samarbeid mellom kommunale ressurser og frivillige idretts- og kulturtiltak. Det vil derfor være gå motsatt vei ved å fjerne det etablerte tilbudet om «gratis halleie» for Blåbyhallen. Dette legges inn med 1.2mill som tidligere.
2. Det bevilges 1 mill til foreløpig mer (udefinerte) tiltak som knyttes til det tverrfaglige arbeidet som er i gang og bør styrkes, knytta til særlig økende rusutfordringer og psykiske plager hos unge ungdommer (også under 16 år).
3. Støtten til Sortland byforening halveres for 2024 (fra 500 000 til 250 000). 250 000 øremerkes barn-/ungdomsarbeid der sikring av god drift ved ungdomsklubben i Sigerfjord skal prioriteres.
   Oppsummert tiltak:
   «Gratis halleie» 1.2 mill + Styrking av ungdomstiltak (unge ungdommer) 1mill + Driftstiltak overfor barn og unge 0,250 mill
   Økte driftsutgifter 2.2mill

Sortland barneskole - investering

1. Det settes umiddelbart i gang arbeidet med tiltak i Sortland barneskole der det prioriteres bedring av arbeidsforhold til ansatte og sanitærforhold for elever. Stipulert kostnadsramme fordelt på 2024 og 2025 13 mill. Dette finansiere med 300 000 i 2024 og 800 000 i 2025 og videre i 2026 og 2027 med ca 1mill fra driftsbudsjettet.
   Oppsummert tiltak lån:
   Økte driftsutgifter (finansiering): 2024: 0,3 mill Økonomiplan 2025 – 2027 sum 2,8 mill

Tiltak i skoler for større voksentetthet, økning av personal
Skoler og barnehager sliter med å holde drift i forhold til personalnormer som også er begrunna med problemer med å skaffe vikarer. Situasjonen vil sannsynligvis bedres dersom grunnbemanning var høyere. Det settes av (foreløpig) 2 mill i 2024 og 2025 som kommunedirektøren fordeler der behov ansees som mest.
Sum 4 mill (2024/2025)

Asfaltering
Det har de siste 3 årene vært avsatt egen økonomi til asfaltering av kommunale veier. Flere steder har dette gitt veier et nødvendig løft. Tiltaket øker attraktiviteten og trivsel i boområdene, reduserer

vedlikeholdsutgifter og bedrer trafikksikkerhet.
Økte driftsutgifter 2024: 3 mill

Fortsatt bunnfradag på eiendomsskatten
For 2024 ble det innført bunnfradrag på eiendomsskatten på 0,2 mill. Dette videreføres blant annet som et tiltak for å ikke øke forskjellene mellom folk i samfunnet.
Økte driftsutgifter 2024: 5 mill

Samla driftsutgifter:
2024: 12.5mill
2025: 2.8mill
2026: 1.0mill
2027: 1.0mill

Inndekning:
2024: - Økt anslag skatt/ramme: 6mill
- Redusert aksjekjøp Vesterålskraft (34 mill - 6.5 mill) *
2025: - Økt anslag skatt/ramme 2.8mill
2026: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill
2027: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill

* dette er ikke Rødts endelig stillingtaken til eierandeler i Vesterålskraft. Etter vår oppfatning vil de eierandeler som så langt er mer enn antyda foruten de 35% - altså min 50% i Vesterålen Energi- utgjør mye mer enn resten av 34mill når oppgjøret (renter) til Holmøy er gjort opp. Det innebærer at finansiering av eierprosent over dagens 35% vil måtte vurderes uansett i en helt annen sammenheng og størrelsesorden enn bruk av 34mill.

Vurdering av framtidig forhold mellom Sortland kommune og Sortland boligstiftelse
Det settes i gang et arbeid for å vurdere fordeler og ulemper ved at Sortland kommune helt eller delvis overtar boligmassen fra Sortland boligstiftelse.

Vesterålsgata og forholdet til veieier Nordland fylkeskommune

1. Sortland kommune må intensivere aktiviteten overfor Nordland fylkeskommune for å søke løsninger på trafikkforholdene i Sortland sentrum.
2. Det bør raskt avklares ei fordeling mellom Sortland kommune og fylkeskommunen for ny krysssløsning/rundkjøring ved Vesterålsgata og Bjørklundveien.

Vurdere midlertidig videreføring av sykehjemsplasser ved Håøytunet etter åpning av nytt sykehjem
Med sterk forsinkelse for ferdigstillelse av nytt sykehjem og sterkt økende eldre befolkning, bes det om ei vurdering av muligheten og nødvendigheten av både fysiske og økonomiske forhold for å videreføre alle eller noen av dagens sykehjemsplasser ved Håløytunet etter innflytting i nytt sykehjem. Dette i påvente av byggetrinn 2 ved det nye sykehjemmet.

Alternativ skoledag
Sortland kommune hadde tidligere positiv erfaring med å samle elever i ungdomsskolen med tilbud om en alternativ skolehverdag blant annet med sterkere innslag av mer fysiske aktiviteter. Med blant annet registrer av økende fravær fra skolen, bes det om ei vurdering av mulig innføring av slikt eller andre tiltak.

Sommeråpent SFO
Kommunedirektøren bes utrede sommeråpent SFO og legge dette fra inne 1.kvartal 2024. Her vurderes mulighet for praktisk gjennomføring og økonomiske forhold

Forelde/foresatte fri med lønn på dager der skole (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planleggingsdager
Kommunedirektøren bes utrede hvilke forhold som må avklart dersom foreldre/foresatte skal få fri med lønn på dager der skoler (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planlegging eller andre forhold.

Øk mulighet for gjenbruk
Reno Vest åpna en gjenbrukskonteiner på flere lokaliteter på deres anleggsområder i 2023. Dette er et bra tiltak som bør utvides. Sortland kommune ved ordfører bes ta initiativ overfor Reno Vest for å legge til rette for ytterligere mulighet for gjenbruk av materialer/utstyr.

Forslag til vedtak fra Høyre og SP, foreslått av Frank Ludvigsen, Høyre
Driftsutvalget tar saken til orientering.
Tilleggsforslag fra Høyre, foreslått av Ann Cathrin Stafseth, Høyre
Skriftlig vurdering av kapasitet for mottak av flyktninger 2024
Driftsutvalget ber om ei skriftlig vurdering fra administrasjonen rundt kapasiteten til de ulike sektorene i kommunen for å ta imot 200 nye flyktninger i 2024. Denne legges fram for Formannskapet torsdag 30.november 2023.

Kommunalsjef Økonomi og IKT, Johnny Kvalø redegjorde for saken.

(Vedlegg)

Votering:

Forslag fra H/SP enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens innstilling falt enstemmig.

Oversendelsesforslag fra Rødt ble vedtatt;
11 stemmer for (7 H, 1 SP, 1 INP, 1 Rødt, 1 SV)
2 stemme mot (2 AP)

Tilleggsforslag fra Høyre enstemmig vedtatt.

DRU - vedtak:

Driftsutvalget tar saken til orientering.

Rødts foreløpige innspill til budsjett/økonomiplan 2024- 2028:

Rødt har ikke avslutta sin egen behandling av budsjett og økonomiplan. I driftsutvalget legges derfor fram hva vi så langt har jobbet med og hvilke problemstiller vi er mest opptatt av.

Forebyggende arbeid overfor barn og unge – tiltak mot fattigdom og utenforskap

1. Forebyggende arbeid overfor barn og unge er den beste måten å bygge et framtidig godt samfunn for alle. Plan for dette arbeidet er vedtatt (2023) med en del tiltak der aktiviteter og arenaer for felles samhandling og lavterskel tilbud er viktige element. Slike forhold bygges i samarbeid mellom kommunale ressurser og frivillige idretts- og kulturtiltak. Det vil derfor være gå motsatt vei ved å fjerne det etablerte tilbudet om «gratis halleie» for Blåbyhallen. Dette legges inn med 1.2mill som tidligere.

2. Det bevilges 1 mill til foreløpig mer (udefinerte) tiltak som knyttes til det tverrfaglige arbeidet som er i gang og bør styrkes, knytta til særlig økende rusutfordringer og psykiske plager hos unge ungdommer (også under 16 år).
3. Støtten til Sortland byforening halveres for 2024 (fra 500 000 til 250 000). 250 000 øremerkes barn-/ungdomsarbeid der sikring av god drift ved ungdomsklubben i Sigerfjord skal prioriteres.
   Oppsummert tiltak:
   «Gratis halleie» 1.2 mill + Styrking av ungdomstiltak (unge ungdommer) 1mill + Driftstiltak overfor barn og unge 0,250 mill
   Økte driftsutgifter 2.2mill

Sortland barneskole - investering

1. Det settes umiddelbart i gang arbeidet med tiltak i Sortland barneskole der det prioriteres bedring av arbeidsforhold til ansatte og sanitærforhold for elever. Stipulert kostnadsramme fordelt på 2024 og 2025 13 mill. Dette finansiere med 300 000 i 2024 og 800 000 i 2025 og videre i 2026 og 2027 med ca 1mill fra driftsbudsjettet.
   Oppsummert tiltak lån:
   Økte driftsutgifter (finansiering): 2024: 0,3 mill Økonomiplan 2025 – 2027 sum 2,8 mill

Tiltak i skoler for større voksentetthet, økning av personal
Skoler og barnehager sliter med å holde drift i forhold til personalnormer som også er begrunna med problemer med å skaffe vikarer. Situasjonen vil sannsynligvis bedres dersom grunnbemanning var høyere. Det settes av (foreløpig) 2 mill i 2024 og 2025 som kommunedirektøren fordeler der behov ansees som mest.
Sum 4 mill (2024/2025)

Asfaltering
Det har de siste 3 årene vært avsatt egen økonomi til asfaltering av kommunale veier. Flere steder har dette gitt veier et nødvendig løft. Tiltaket øker attraktiviteten og trivsel i boområdene, reduserer vedlikeholdsutgifter og bedrer trafikksikkerhet.
Økte driftsutgifter 2024: 3 mill

Fortsatt bunnfradag på eiendomsskatten
For 2024 ble det innført bunnfradrag på eiendomsskatten på 0,2 mill. Dette videreføres blant annet som et tiltak for å ikke øke forskjellene mellom folk i samfunnet.
Økte driftsutgifter 2024: 5 mill

Samla driftsutgifter:
2024: 12.5mill
2025: 2.8mill
2026: 1.0mill
2027: 1.0mill

Inndekning:
2024: - Økt anslag skatt/ramme: 6mill
- Redusert aksjekjøp Vesterålskraft (34 mill - 6.5 mill) *
2025: - Økt anslag skatt/ramme 2.8mill
2026: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill
2027: - Økt anslag skatt/ramme 1.0mill

* dette er ikke Rødts endelig stillingtaken til eierandeler i Vesterålskraft. Etter vår oppfatning vil de eierandeler som så langt er mer enn antyda foruten de 35% - altså min 50% i Vesterålen Energi- utgjør mye mer enn resten av 34mill når oppgjøret (renter) til Holmøy er gjort opp. Det innebærer at finansiering av eierprosent over dagens 35% vil måtte vurderes uansett i en helt annen sammenheng og

størrelsesorden enn bruk av 34mill.

Vurdering av framtidig forhold mellom Sortland kommune og Sortland boligstiftelse
Det settes i gang et arbeid for å vurdere fordeler og ulemper ved at Sortland kommune helt eller delvis overtar boligmassen fra Sortland boligstiftelse.

Vesterålsgata og forholdet til veieier Nordland fylkeskommune

1. Sortland kommune må intensivere aktiviteten overfor Nordland fylkeskommune for å søke løsninger på trafikkforholdene i Sortland sentrum.
2. Det bør raskt avklares ei fordeling mellom Sortland kommune og fylkeskommunen for ny kryssløsning/rundkjøring ved Vesterålsgata og Bjørklundveien.

Vurdere midlertidig videreføring av sykehjemsplasser ved Håøytunet etter åpning av nytt sykehjem
Med sterk forsinkelse for ferdigstillelse av nytt sykehjem og sterkt økende eldre befolkning, bes det om ei vurdering av muligheten og nødvendigheten av både fysiske og økonomiske forhold for å videreføre alle eller noen av dagens sykehjemsplasser ved Håløytunet etter innflytting i nytt sykehjem. Dette i påvente av byggetrinn 2 ved det nye sykehjemmet.

Alternativ skoledag
Sortland kommune hadde tidligere positiv erfaring med å samle elever i ungdomsskolen med tilbud om en alternativ skolehverdag blant annet med sterkere innslag av mer fysiske aktiviteter. Med blant annet registrer av økende fravær fra skolen, bes det om ei vurdering av mulig innføring av slikt eller andre tiltak.

Sommeråpent SFO
Kommunedirektøren bes utrede sommeråpent SFO og legge dette fra inne 1.kvartal 2024. Her vurderes mulighet for praktisk gjennomføring og økonomiske forhold

Forelde/foresatte fri med lønn på dager der skole (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planleggingsdager
Kommunedirektøren bes utrede hvilke forhold som må avklart dersom foreldre/foresatte skal få fri med lønn på dager der skoler (småskoletrinnet) og barnehager har stengt på grunn av planlegging eller andre forhold.

Øk mulighet for gjenbruk
Reno Vest åpna en gjenbrukskonteiner på flere lokaliteter på deres anleggsområder i 2023. Dette er et bra tiltak som bør utvides. Sortland kommune ved ordfører bes ta initiativ overfor Reno Vest for å legge til rette for ytterligere mulighet for gjenbruk av materialer/utstyr.

Administrasjonsutvalget - 013/23

AD - behandling:

Kommunedirektør Rita Johnsen redegjorde for saken.

Leder Grete Ellingsen ber om at det ikke voteres i saken, men at Administrasjonsutvalget tar saken til orientering.

AD - vedtak:

Administrasjonsutvalget tar saken til orientering.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Kommunedirektøren legger med dette frem forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024 – 2027.

Forslag til budsjett og økonomiplan bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett og KS sin prognosemodell, samt gjeldende budsjett og økonomiplan. I tillegg til kommunens økonomiske stilling og politiske vedtak som gir føringer for budsjett- og økonomiplanarbeidet samt andre forhold som påvirker den økonomiske situasjonen og kommunens utfordringsbilde.

FAKTA I SAKEN
Det vises både til vedlagt dokument Budsjett 2024 og økonomiplan 2024 - 2027", samt til webversjonen som er lagt ut på følgende lenke: https://apppublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2024/sortland/28314b71-1ded-4b89-8f9c-17676be618b2/bm-2024-budsjett_2024_og_økonomiplan_2024-2027

VURDERING
Forslag til revidert årsbudsjett for 2023 viser et estimert negativt netto driftsresultat på ca. 75 MNOK, og utgjør - 6,3 %. Bakgrunnen for resultatet beskrives i tertialrapport 2 som legges fram for behandling i formannskapet og kommunestyre. Forslag til budsjett for 2024 viser fortsatt et negativt netto driftsresultat med ca. 11 MNOK, tilsvarende - 1 %.

Ved inngangen til første budsjettår i økonomiplanperioden, har Sortland kommune en gjeld på ca. 1 200 MNOK. Da er Lånet til Kulturfabrikken AS er holdt utenfor og når det inkluderes har kommunen en gjeldsforpliktelse på ca.1 380 MNOK. I forslag til økonomiplan er det lagt til grunn en ytterligere økning i planperioden på 585 MNOK. Med fradrag for avdrag i perioden, økes kommunens gjeld til ca. 1 600 MNOK (eksklusive Kulturfabrikken KF).

De to største investeringene er Sortland sykehjem til ca. 244 MNIOK i 2024/2025 (fratrukket Tilskudd fra husbanken på 72 MNOK) og bygging av ny idrettshall til ca. 250 MNOK. I tillegg til rente og avdragskostnader er det lagt inn årlige økte driftskostnader på disse to prosjektene med 5 MNOK, henholdsvis 3 MNOK (halve beløpet første driftsår). I kommunedirektørens forslag til økonomiplan vil idrettshall belaste den kommunale driften med ca 20 MNOK hvert år fra og med 2028.

Innenfor selvkostområdene er det lagt opp til en investeringsportefølje på ca. 104 MNOK. Dette er investeringer som belastes den enkelte abonnent/innbygger i kommunen. For gebyrene innenfor selkostområdet (vann, avløp og feiing) viser kalkylene at de skal gå ned i 2024 med ca. 6,9 % fra dagens nivå. For økonomiplanen er foreløpige beregninger at de for hele økonomiplanen går ned med 3,6 %, fra 2023 nivå.

Renteutgiftene har de siste to årene økt svært mye, og en situasjon med stagnering/nedgang i rentebanen, har blitt skjøvet ut i tid i prognosene fra Norges Bank. Til tross for varslede renteøkninger, er kommunens låneopptak ikke blitt tilsvarende korrigert for å demme opp for økt gjeldsbelastning – verken de siste to årene, eller i inneværende planperiode.

Fra 2022 nivå til 2024 er renteutgiftene økt med 39 MNOK fra opprinnelig budsjett 2022 til siste år. Noe av dette er det mulig å dekke inn gjennom økte overføringer på skatt og ramme, samt økte tilskudd for bosetting av flyktninger. Kommunedirektøren legger til grunn at mottak av 200 flyktninger i 2024 vil medføre at når forventede inntekter og utgifter er beregnet, vil kommunen ha en merinntekt på ca 10 MNOK i 2024 og 2025. Dette er lagt til grunn for eksisterende drift i forslag til budsjett og økonomiplan. I tillegg legges det opp til fortsatt bruk av disposisjonsfond for at løpende drift skal være i balanse gjennom hele planperioden. Ved utgangen av 2027 vil kommunens disposisjonsfond være ca 45 MNOK.

Kommunens aksjekjøp i Vesterålskraft AS (Bø aksjene) som nå er overført til det kommunale selskapet, Vesterålen energi AS (VE), har medført at kommunestyret har vedtatt å bruke ca. 34 MNOK fra disposisjonsfond for å sikre flertallseierskapet. Kommunedirektøren vil gjennom en egen sak utrede dette forholdet.

I denne planperioden er det forventet at det vil bli 167 færre elever i «Sortlandskolen». (SSB) I 2020 var det i gjennomsnitt 12,7 elever i gjennomsnitt for hvert gruppetrinn, mens det i 2022 var 11,9. En ytterligere nedgang med rundt 9 % vil gjøre at det blir enda færre for hvert gruppetrinn. Samtidig i denne perioden, vil for første gang andelen av befolkningen over 65 år passere andelen under 19 år. I et ti års perspektiv det beregnet at skole og barnehager skal bli 50 MNOK billigere å drifte, men gruppen over 67 år skal koste 98 MNOK mer å drifte. Dette indikerer at det må gjøres varige endringer i driften for å tilpasse de økte demografikostnadene som vil komme i løpet av perioden.

Sortland kommunens økonomi kan fortsatt oppsummeres slik:

- Stram, foreløpig under kortsiktig kontroll, men med underliggende ubalanse
- Økende årlige driftsutgifter knyttet til gjennomførte og planlagte investeringer
- En økende langsiktig gjeld som følge av planlagte investeringer
- Fondsreserver som gir evne til å tåle kortsiktig inntektssvikt eller utgiftsvekst, bidrar til god likviditet og gir en viss tid til omstilling.

Kommunestyret har i gjeldende økonomiplan vedtatt nye investeringsprosjekter som vil øke kommunens totale lånebelastning. En foreløpig høy prisstigning innenfor flere bransjer har i tillegg medført at igangsatte prosjekter kan bli dyrere enn vedtatte rammer. I kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan, er sykehjem og idrettshall de to store prosjektene som er prioritert.

Økonomiske forhold
På lik linje med hva som er status for gjeldene økonomiplanperiode, har kommunedirektøren også for neste planperiode sett seg nødt til å benytte avsatte fondsmidler for å saldere. Sortland kommune har de siste årene bygd opp et tilfredsstillende fond, som har medført at kommunen har vært i posisjon til å gjennomføre ulike driftstiltak. Dette har kommet både organisasjon, innbyggere og tjenestenivå til gode.

De økonomiske insentivene som følger med økt tilflytting av flyktninger fra 2022 og fremover har generert store inntekter til kommunen. Kommunedirektøren har lagt til grunn at effektiv tjenesteproduksjon vil genere et «overskudd» på disse midlene med 10 MNOK i 2024 og 2025. Tilskuddene er høyest i å2 2, og er deretter dalende. Dette betyr at det fremover må være god styring på dette tjenesteområdet, både i det kortsiktige, men også i det langsiktige bildet slik at det ikke oppstår store underskudd når inntektene synker.

Folkehelse

Ikke vurdert

Personalmessige forhold

Ingen kjente

Klima-, miljø- og naturforhold

Ikke vurdert

KONKLUSJON
I kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan, vil Sortland kommune bruke ca. 31 MNOK av avsatte fondsmidler til saldering i denne økonomiplanperioden. Et negativt driftsresultat for 2 av årene indikerer at planlagt drift over tid ikke er økonomisk bærekraftig utover gjeldende økonomiplanperiode.

Hvis kommunen skal komme i posisjon til ivareta eller bygge opp fondsreserver eller investere utover denne planperioden, må driftsbesparende tiltak iverksettes for å redusere den kommunale ressursbruken.

Vedlegg:
Presentasjon - Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 for Sortland kommune